

ELS ENTREBANCS DE LA MUTUAL MÈDICA. LA GUERRA CIVIL I LA DICTADURA

RAMIS i CORIS, Joaquim

RESUM: El Sindicat de Metges de Catalunya creà la Mutual Mèdica amb la finalitat d'oferir protecció social als metges inscrits. Primers problemes amb Previsió Mèdica Nacional. Dificultats quan la Guerra Civil. Problemes a la postguerra immediata. Recuperació de la participació dels mutualistes en el govern de la Mutual. El patrimoni: el Casal del Metge.

Paraules clau: Sindicat de Metges de Catalunya. Mutual Mèdica. Casal del Metge.

RESUMEN: Mutual Médica se creó a partir del Sindicato de Médicos de Catalunya con el objetivo de ofrecer protección social a los médicos inscritos. Primeros problemas con Previsión Médica Nacional. Dificultades en la Guerra Civil. Problemas en la posguerra inmediata. Recuperación de la participación de los mutualistas en el gobierno de la entidad. El patrimonio: El Casal del Metge.

Palabras clave: Sindicato de Médicos de Catalunya. Mutual Médica. Casal del Metge.

*

1. ANTECEDENTS

Al principi del segle XX, els metges, en cas de malaltia o incapacitat de treballar, no tenien cap protecció social, ni tampoc en cas de mort prematura els familiars no podien tenir cap ajut de la corporació mèdica.

Fruit o conseqüència d'aquestes constatacions sorgí la conveniència –o fins i tot necessitat– d'unir-se i buscar solucions corporativament. Si bé l'obligació de col·legiar-se s'instaurà a finals de segle XIX, hi havia una laxitud en el compliment d'aquesta normativa, fins que l'any 1911 fou abolida la col·legiació i no va ser fins 1917 que, per decret, s'instaurà definitivament l'obligatorietat que per exercir la medicina era necessari donar-se d'alta en el Col·legi provincial.

Les novetats científiques que anaven apareixent en aquell principi de segle propiciaren la conveniència d'organitzar reunions o congressos per a posar a l'abast de tots els

metges els nous descobriments i les tècniques diagnòstiques i terapèutiques que s'anaven creant.

Així, l'any 1913, el metges Manuel Salvat Espasa i Enric Ribas i Ribas posaren en pràctica la idea i organitzaren a Barcelona, el 1er. Congrés de Metges de Llengua Catalana, que tingué continuïtat en el segon, també a Barcelona i el tercer, l'any 1919, a Tarragona.

2. FUNDACIÓ DE LA MUTUAL MÈDICA DEL SINDICAT DE METGES DE CATALUNYA

Eren temps que aparegueren entitats sindicals en defensa de les diferents reivindicacions obreres, que en l'àmbit social quedaren emmarcades entre dos grans grups d'ideologia dispar: anarco-sindicalista, que s'agruparen en el Centre Nacional de Treballadors (CNT) i la Unió General de Treballadors (UGT) d'ideologia socialista. La corporació mèdica cregué convenient una sindicació apolítica per a defensar els seus propis interessos i en el Tercer Congrés de Metges de Llengua Catalana de 1919 es constituí una comissió per a organitzar el *Sindicat de Metges de Catalunya*. Pocs mesos després –el març de 1920– va ser fundat i un dels primers objectius fou la creació d'una entitat de previsió social per als seus afiliats que s'anomenà *Mutual Mèdica del Sindicat de Metges de Catalunya*¹

La Mutual significà una millora de l'angoixosa situació i una esperança ben fonamentada per aconseguir un ajut important per els metges amb problemes de dependència o de les famílies, si hi havia una defunció prematura del metge. Pocs anys després, l'èxit i la difusió de la Mutual fou coneguda en altres àrees de la geografia espanyola. Així l'any 1924, els col·legis de metges de Logroño, Sevilla, València i Balears demanaren informació i ajuda per a propagar els principis mutualístics en els seus respectius àmbits geogràfics. Un dels iniciadors del *Sindicat* i – per tant – de la *Mutual Mèdica*, Pere Mas i Oliver, havia explicat a Palma de Mallorca els beneficis de la mutualització i pocs anys després la inscripció a la Mutual dels metges del Col·legi de Balears, era pràcticament total.

Fins aquesta data la *Mutual Mèdica del Sindicat de Metges de Catalunya*, era l'única entitat d'aquest tipus que s'havia creat a Espanya. A més de l'interès citat d'alguns Col·legis de Metges de l'estat, a finals de la dècada dels anys vint, vingué personalment per a conèixer el funcionament de la *Mutual Mèdica*, el metge murcià José Pérez Mateos, que va iniciar al Col·legi de Múrcia una entitat similar, però, que molt prematurament tingueren interès en traslladar-la a Madrid i es creà una entitat que prengué el nom de *Previsión Médica Nacional*.

3. PRIMERS PROBLEMES AMB PREVISIÓN MÉDICA NACIONAL

Consta en el llibre d'Actes de la Mutual Mèdica² - en la descripció de la reunió de la Junta de Govern del mes de febrer de 1930 - que assabentats d'una reunió que s'havia de celebrar a Madrid per estudiar el projecte de la nova entitat i, que hi havia la intenció de fer-la extensiva a tots els col·legis provincials, el president d'aleshores, el gironí Francesc Coll Turbau, s'hi traslladà per a defensar els drets adquirits pels socis de la Mutual i en l'acta de deu dies més tard³ explica la seva intervenció.

Foren moments difícils ja que l'esperit centralista del govern espanyol tendia a instaurar una única mutualitat per a tota Espanya, prohibir la creació de noves entitats de protecció social i, al crear - per primera vegada - un certificat oficial igual per a tots els metges d'Espanya, decidiren que els ingressos que generaven aquests certificats serien destinats a mantenir la nova entitat *Previsión Médica Nacional*. El *Sindicat de Metges de Catalunya*, intervingué oficialment com a tal, recolzant els arguments i les propostes d'esmenes que havia fet el president Coll Turbau per a la defensa dels drets de la Mutual Mèdica i s'aconseguí modificar els nous estatuts del Consejo General, a fi que es fes respectar els drets adquirits pels socis de la Mutual i que els diners dels certificats mèdics fossin repartits entre *Mutual Mèdica* - en les províncies que estava instaurada - i la *Previsión Médica Nacional* en les altres províncies⁴.

Aquest fou el segon entrebanc que els responsables de la *Mutual* - i també els del *Sindicat de Metges de Catalunya* - hagueren de fer front durant uns llargs mesos. I dic el segon entrebanc, perquè el primer fou la clausura governativa, l'any 1923, amb la instauració de la dictadura del General Primo de Rivera, que suspengué totes les activitats de les institucions que foren considerades catalanistes. Sortosament als pocs dies d'aquesta suspensió, el Consell d'Administració de la *Mutual* i el seu president d'aleshores, Higini Sicart, aconseguiren convèncer al Governador Civil de la necessitat d'aixecar la suspensió, pels contratemps que ocasionava als mutualistes que no podien cobrar les indemnitzacions a que tenien dret.

4. GUERRA CIVIL. 1936-1939

No és el moment d'explicar el desenvolupament de la *Mutual Mèdica*, però el que es pot constatar que en molts pocs anys, la inscripció dels metges de Catalunya fou gairebé total. Passem, doncs per alt l'organització i els diferents problemes que es desenvoluparen fins arribar a la Guerra Civil, que s'inicià al Protectorat del Marroc - aleshores sota la jurisdicció del govern d'Espanya - el 18 de juliol de 1936 i s'estengué a tot l'estat a partir del dia següent 19 de juliol. I aquest fou el tercer entrebanc, i molt més important, que els dos primers.

Des de feia dos anys era president de la Mutual, Tomàs Nart, metge de Bellcaire d'Urgell. A ell li tocà la responsabilitat i el mèrit de presidir-la durant els anys difícils de la guerra, plens de dificultats que ell i el Consell d'Administració saberen superar amb paciència, tenacitat i un gran sentit de responsabilitat.

S'hagueren de liquidar subsidis superiors als dipòsits; no s'aconseguí cobrar més de 45 % dels rebuts, havien mort metges, altres havien desaparegut, militaritzats o exiliats; no es podien vendre els valors i el que es cobrava per cupons de les inversions no arribava ni a un terç del que s'havia de pagar als beneficiaris. Per complicar, encara més la gestió, el Casal del Metge – seu de la *Mutual* – fou ocupat per unes milícies incontrolades que, malgrat els intents de les forces de l'ordre, costà molts mesos que l'abandonessin.

Malgrat aquests greus problemes, s'aconseguí reeixir en els pagaments: en lloc de fer l'abonament total del subsidi als hereus dels morts, se'ls abonava en forma de pensió mensual, a més d'altres reduccions en el pagament dels invàlids. D'aquesta manera s'aconseguí mantenir certa liquidesa econòmica i una vegada finalitzada la guerra, amb el consegüent canvi de moneda, els invàlids o els familiars dels morts pogueren continuar rebent els subsidis en la moneda que regia en el bàndol dels guanyadors.⁵ Els equilibris que el Consell d'Administració hagué de fer, foren innumbrables, però no consta en els llibres de la *Mutual* que es quedés ningú sense cobrar el que tenia compromès⁶.

Durant tots els anys de la guerra no fou possible la vida democràtica de la *Mutual*; no és pogué continuar el tràmit normal de reunir assemblees, ni d'elegir o ratificar els membres del Consell d'Administració.

5. POSTGUERRA

El mes de gener de 1939, amb l'entrada a Barcelona de l'exèrcit revoltat i la instauració del nou règim dictatorial, s'inicia un llarg període de manca de llibertats democràtiques, i un dirigisme polític que arribava a totes les entitats cíviques. Pocs mesos després fou suprimit el Sindicat de Metges de Catalunya i, amb aquesta supressió, quedaven suspeses les activitats de totes les entitats que s'havien creat al seu entorn. I aquí vingué el quart entrebanc - segurament el més important - i el que dificultà més l'activitat i el desenvolupament de la *Mutual Mèdica del Sindicat de Metges de Catalunya*, que per ordre governativa s'anomenà primer *Mutual Mèdica* i, uns mesos més endavant, després d'una visita a Mallorca del president de la Comissió Gestora del Col·legi de Metges de Barcelona, Vicenç Carulla, prengué el nom de *Mutual Mèdica de Catalunya y Balears*.

Pel que sembla el mot sol de Catalunya no fou admès; en canvi posant juntament dues zones geogràfiques que pertanyien a Espanya s'admeté. Sense adonar-se'n, els censors de l'època ampliaren l'àmbit geogràfic – i també lingüístic – de l'entitat.

La *Mutual* quedà sota la tutela de la *Comissió Gestora del Col·legi de Metges de Barcelona*, i fou regida per una Junta Assessora, nomenada per la mateixa *Comissió Gestora del Col·legi*, i formada pel delegat d'aquesta, Alfred Rocha i membres de l'antic Consell que havia presidit Tomàs Nart, oblidant que molts dels mutualistes – els de Girona, Tarragona, Lleida i Mallorca – no hi estaven representats, ja que estava formada per metges del Col·legi de Barcelona. Fou una Junta amb molt poc poder executiu, ja que estava completament supeditada a les decisions de la *Comissió Gestora del Col·legi de Metges de Barcelona* i aquesta fou nomenada directament pel Governador Civil de la província de Barcelona; fins i tot qualsevol moviment bancari havia de ser controlat pel responsable de tresoreria de la *Comissió Gestora del Col·legi de Metges de Barcelona*⁷. Malgrat aquestes consideracions – i tenint en compte la forta repressió d'aquells mesos – s'ha de considerar agosarada i valenta la decisió d'Alfred Rocha de mantenir tots els membres en els seus càrrecs i que continuessin la seva gestió, malgrat els hi fos retirada la signatura.

Al marge dels canvis referits en l'administració de la *Mutual Mèdica*, els aires centralitzadors d'aquella postguerra donaven suport a la idea que la *Previsión Sanitaria Nacional* - el nou nom que prengué l'antiga *Previsión Médica Nacional* - absorbiria la nostra entitat⁸.

Durant un any no hi hagueren grans canvis i la *Mutual Mèdica* continuà recuperant – molt paulatinament, però – una certa liquidesa dels seus dipòsits financers i pogué abonar els subsidis sense haver-se d'endeutar més.

Pocs mesos després fou nomenat governativament un nou president del Col·legi de Metges de Barcelona i també un nou delegat a la *Mutual Mèdica*, Ramon Taxonera, en substitució d'Alfred Rocha⁹. Malgrat aquests canvis la subordinació de la *Mutual* i dels seus responsables a les decisions governatives eren absolutes i el marge de les activitats estaven completament intervingudes pels representants polítics del règim.

La percepció que continuava la possibilitat d'absorció – i per tant la desaparició de la nostra entitat - motivà nombroses trobades, consultes jurídiques, i diversos viatges a Madrid, fins que molt més endavant quedà ben definida la personalitat jurídica de la *Mutual* i es descartà la fusió amb *Previsión Sanitaria Nacional*. En un dels darrers viatges, el delegat d'aleshores, Ramon Taxonera, acompanyat del president del Col·legi de Metges de Barcelona, Lorenzo García Tornel, i del seu vicepresident, viatjaren a Ma-

drid i obtingueren – després de difícils entrevistes - el reconeixement de la personalitat jurídica de la Mutual, l'abandonament de la idea d'una absorció i el dret a participar en els ingressos que generaven els certificats mèdics. Un dels arguments que defensaren fou que una absorció perjudicaria als membres de la *Mutual*, que també ho fossin a *Previsión*. La fusió els faria perdre els drets adquirits a la *Mutual*.

Aquest delegats, malgrat la seva afinitat amb el règim polític imperant en aquells anys –dictatorial i repressor de qualsevol qüestió catalana– se'ls hi ha de reconèixer el mèrit d'haver aconseguit salvar la nostra institució en moments molt difícils de mantenir una actitud i opinió diferents de les que emergien del govern del País.

Però no totes les dificultats s'acabaren aquí. Quedava encara el patrimoni, el béns que havien pertagut al *Sindicat de Metges de Catalunya* i que jurídicament no tenien propietari, pel fet que el propietari jurídic havia estat suprimit.

6. REINICI DE PARTICIPACIÓ DELS MUTUALISTES EN EL GOVERN DE LA MUTUAL

Més d'un any i mig més endavant – 5 de novembre de 1940 – per ordre governativa es constituí la *Comisión Liquidadora del Sindicato de Metges de Catalunya*, de tots els seus béns patrimonials i de tenir cura de les entitats que s'haguessin creat al seu entorn.¹⁰ L'ordre era taxativa: havia d'estar formada per un representant de cadascun dels *Col·legis de Metges de Balears, Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona*, un representant del *Consejo General de Médicos* i un altre de la *Previsión Médica Nacional*.

Aquesta *Comisión Liquidadora* tardà 15 anys a finalitzar els seus treballs, i durant aquest llarg període s'instaurà una relativa normalitat en el si de la Mutual. Dos anys després de l'inici del seu treball -l'any 1942 – s'havia creat una nova Llei de Mutualitats, amb l'obligació d'elegir els seus responsables, i fins quatre anys més tard - el mes de novembre de 1946 - no es convocà, per primera vegada des del final de la Guerra Civil, una reunió general d'associats de Barcelona-ciutat per a elegir els seus delegats per a constituir una delegació per a celebrar una Assemblea General¹¹. Aquest fet té una importància cabdal en el futur desenvolupament de la Mutual, ja que per primera vegada després de la Guerra Civil, els mutualistes pogueren exercir el dret de vot, que des de 1935 – any de la darrera elecció – no havia estat permès per l'intervencionisme total del govern dictatorial sobre qualsevol entitat civil.

Havien passat set anys des de la fi de la guerra i, aprofitant aquesta petita escletxa oberta per la nova Llei de Mutualitats, un grup nombrós de mutualistes es mobilitzaren per aconseguir introduir-se com a delegats a l'Assemblea i aconseguiren 37 delegats per

Barcelona-ciutat sobre 110 totals. No fou una majoria absoluta, però obligà a la Junta Assessora oferir-los-hi cinc llocs en el Consell d'Administració: quatre vocals i el càrrec de comptador que ocupà Alfons Gregorich i Servat, el dinamitzador d'aquest grup. Els noms d'Alfons Gregorich i Servat, Miquel Fornells i Casals, Agustí Amell i Sans, Lluís Vergé i Musella i Ramon Montagut i Cuadrad, entre d'altres, no es poden oblidar ja que foren els veritables redreçadors de la vida de la Mutual.

Pocs dies després es formà el primer Consell d'Administració, i cinc dels seus components foren del grup que, encapçalats per Alfons Gregorich, foren elegits pels mutualistes¹². Aquests cinc nous membres i els que procedien d'anteriors consells, aviat els uní l'interès comú, i la rigorositat del treball dels més joves, amb la seva empenta i les noves idees que portaren, permeté que accedissin a càrrecs de més responsabilitat, fins que anys a venir hi hagué el relleu total de la Comissió Executiva i de la totalitat dels càrrecs del Consell d'Administració.

L'aparent normalització de la vida de la Mutual, permeté augmentar el nombre d'inscripcions, la quantia de les assegurances de vida i d'invalidesa, la bona relació entre els cinc Col·legis de Metges i també unes relacions correctes -però fredes - amb l'antiga *Previsión Médica Nacional*, que ja havia canviat el nom pel de *Previsión Sanitària Nacional*. De tant en tant es creaven problemes puntuals, com el fet d'emprar en alguna ocasió la llengua catalana¹³ i altres puntualitzacions que no alteraren el curs ni les activitats de la Mutual.

6. EL PATRIMONI: EL CASAL DEL METGE

El 15 de març de 1955, el president de la *Mutual Mèdica*, Ramon Taxonera, informà que la *Comisión Liquidadora del Sindicat de Metges de Catalunya* havia pres l'acord de proposar que el Casal del Metge passés a ser propietat de la Mutual Mèdica¹⁴, però la burocràcia administrativa no va ser fàcil pels responsables de tancar la liquidació, i es faria molt llarga una explicació exhaustiva. Ni que sigui en poques dades no m'atreveixo a anotar, les cartes, documents, viatges a Madrid, consultes al *Consejo General de Colegios Médicos de España*, i a *Previsión Sanitaria Nacional*, el pas per diferents Direccions Generals del Ministeri de Governación, etc....(recordem que aleshores no hi havia Ministeri de Salut, hi havia solament una "*Dirección General de Sanidad*" que estava dintre el *Ministerio de Gobernación*).

En resum, des de l'inici de la creació de la *Comisión Liquidadora del Sindicat de Metges de Catalunya* fins el lliurament definitiu del Casal del Metge al seus propietaris – els metges – passaren 19 anys, que és aviat dit...

Joaquim Ramis i Coris

D'aquests 19 anys, els primers 15 foren per restituir la marxa de les entitats que creà el Sindicat, i els quatre restants esmerçats en restituir als metges el nostre Casal.

Les entitats que s'havien creat al voltant del Sindicat de Metges de Catalunya s'anaren repartint, al llarg d'aquests anys, de manera que:

- 1 - La Cooperativa de Consum i la Caixa de Previsió foren adjudicades al Col·legi de Metges (la Cooperativa encara continua, i la Caixa de Previsió es transformà en la Secció Administrativa del Col·legi de Metges de Barcelona i posteriorment en una entitat bancària, actualment –crec- un Societat Limitada de majoria propietat del Col·legi).
- 2 - La Mutual Mèdica fou regida independentment, a partir de 1946.
- 3 - La Secció de 30 primers dies de malaltia¹⁵ fou absorbida per la Mutual Mèdica.
- 4 - El Casal del Metge fou l'últim que es retornà als seus propietaris, el 1958¹⁶.

Cal recordar que la inauguració oficial del Casal del Metge fou el 10 de desembre de 1932 pel president de la Generalitat, el M.H. Francesc Macià, malgrat que ja feia anys que s'estava gestionant la idea de reunir en un sol casal totes les entitats mèdiques d'aleshores. El Sindicat de Metges de Catalunya en fou l'entitat promotora que implicà a les entitats mèdiques i, a la vegada, aconseguí que un nombre considerable de metges aportessin cadascun 500 pessetes en obligacions nominals, per a cobrir el 1.200.000 pessetes necessàries que, juntament amb un crèdit hipotecari de 600.000 pessetes de la *Mutual Mèdica*, foren suficients per a la seva construcció. Era clar que la propietat era compartida entre els metges i la Mutual....però les dificultats per al seu retorn tenien més a veure amb altres qüestions que no tenien cap altra raó que condicionants socials i polítics. Durant 19 anys els responsables de la Mutual demostraren paciència, responsabilitat i, sobretot, tenir un alt sentit de la justícia pel que lluitaren des de 1939 fins a la devolució als veritables propietaris, l'any 1958, quan ja feia un any que havia mort el president Ramon Taxonera, que havia lluitat amb molta energia per aconseguir-ho. El nom de tots ells ha de quedar en la nostra memòria com a garantia de fidelitat a les institucions, al país i a la corporació mèdica.

7. CLOENDA

La història de la *Mutual Mèdica*, no s'ha acabat. Ni tampoc el que s'ha explicat és tot el que s'ha de saber d'aquesta nostra entitat. Tot el que s'ha fet ho ha estat perquè els

seus diferents responsables l'han estimat, no han defugit problemes i els han encarat amb rigor i mai s'ha pogut dir que cap dels seus responsables l'hagi desprestigiats.

Avui hem volgut parlar dels entrebancs que s'han anat presentant a la nostra Mutual, principalment amb motiu de la Guerra Civil i en períodes de restricció de llibertats, tant durant la primera dictadura dels anys 1923-1930, com entre els anys 1939 a 1975. Entrebancs o problemes que s'anaren resolent gràcies a les diferents gestions dels responsables de torn.

I em sap greu no poder explicar que avui dia, la *Mutual Mèdica* té una activitat que ningú hagués somniat anys enrere. S'ha convertit en una entitat pionera que no solament és coneguda i admirada a Catalunya i les Illes, sinó que s'ha expandit a fora del nostre àmbit lingüístic, dintre de l'estat espanyol i té relacions amb entitats similars europees. Tot això gràcies a que els responsables actuals hi han dedicat temps, imaginació i rigor, com ho feren –dintre de les seves possibilitats, i en d'altres circumstàncies– antics dirigents de l'entitat.

ANNEX

En l'acta 593, del dia 11 de març de 1958, s'hi llegeix una comunicació rebuda del president del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Escriu que seguint les instruccions del *Consejo General de Colegios Médicos de España*, es complau traslladar el contingut de l'escrit núm. 843 del 31 de gener de 1958, que en data de 31 de desembre de 1957 el Ministre de Governació ha escrit:

«Visto el expediente relativo a la disolución del Sindicato de Metges de Catalunya y adjudicación del inmueble «Casal del Metge» a la Mutual Mèdica de Cataluña i Balears, y resultando...», i continua amb una llarga llista de les diferents fases que ha passat fins a la cessió del Casal del Metges a la Mutual Mèdica, que resumides són les següents:

1er. - Per ordre del 22 de març de 1939 es disposa que el Sindicat de Metges de Catalunya i les seves filials passin a ser regides pel Col·legi de Metges de Barcelona.

2on. - Que l'11 de juliol de 1940 es declarà dissolt el Sindicat de Metges de Catalunya i que la Comissió Liquidadora del Sindicat (integrada per representants del Consell General de Col·legis de Metges, dels col·legis de Barcelona, Girona, Tarragona, Lleida i Balears i de Previsió Sanitària Nacional) exercís l'administració del Sindicat i les seves filials (Mutual Mèdica, Cooperativa de Consum, Caixa de Previsió i Crèdit, Casal del Metge i el grup dels 30 primers dies de malaltia) i, a la vegada que formulés una proposta d'incorporar els serveis del Sindicat i les seves filials a una d'aquestes entitats.

3er. - El 22 de febrer de 1941 es constituí la Comissió Liquidadora del Sindicat i en les sessions del 22 de febrer de 1941, del 13 de juny de 1944 i del 16 de gener de 1945

s'acordà la modificació dels Estatuts de la Cooperativa de Consum, adaptada a la Llei de Cooperació del 2 de gener de 1942 i nomenada la Junta Rectora, es demanà que la dita Comissió s'inhibís de la seva administració.

4rt. - El 21 d'octubre de 1946 s'acordà l'adaptació del reglament de la Mutual Mèdica a la Llei de *Montepios y Mutualidades* i una vegada nomenada la Junta Rectora, la dita Comissió s'inhibís d'administrar la Mutual.

5è. - El 14 de juny de 1954, la Junta d'Obligacionistes del Casal del Metge, acordà la creació d'un Patronat que tingués cura directament de la seva administració.

6è. - El 15 de març de 1955, la Comissió Liquidadora acordà manifestar al Consell General del Col·legis de Metges d'haver finalitzat la tasca encomanada i que aquest Consell demanés al Ministre de la Governació, l'autorització per a poder transmetre la propietat immobiliària de l'edifici Casal del Metge a la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears, acord que es complimentà el 3 de maig de 1955.

7è. - El 23 d'abril de 1957, Previsión Sanitària Nacional manifesta que n'està assabentada i que considera plausible que la propietat de l'edifici del Casal del Metge sigui cedida a la Mutual Mèdica.

8è. - El 5 de novembre de 1957, el Consell General del Col·legis de Metges, lliura al Ministeri de Governació l'expedient complet formalitzat per la Comissió Liquidadora, que una vegada aprovat podrà autoritzar l'atorgament de l'escriptura de transmissió de l'immoble.

9è. - El 12 de novembre de 1957, la Direcció General de Sanitat sol·licita informe de l'Assessoria Jurídica del Ministeri de Governació.

10è. - El 26 de novembre de 1957, l'Assessoria Jurídica emet un informe amb algunes esmenes que la Direcció General de Sanitat troba fàcilment solucionables, i el dia 10 de desembre exposa el seu criteri en relació a aquestes i entén que es pot accedir a la sol·licitud del Consell General dels Col·legis de Metges en el afer de l'atorgament d'escriptura de transmissió que es refereix als treballs de la Comissió Liquidadora i a l'autorització ministerial del Casal del Metge.

Llegides les ordres del Ministeri de Governació del 22 de març de 1939, de l'11 de juliol de 1940, el Reglament del Sindicat de Metges de Catalunya, la llei de Cooperació de 2 de gener de 1942, la Llei de *Montepios y Mutualidades* de 6 de desembre de 1941 i altres disposicions legals d'aplicació i vigents en aquells anys, i uns llargs «considerants», exposa que:

Este Ministerio, ha tenido a bien aprobar los trabajos de liquidación del Sindicato de Médicos de Cataluña y Baleares y sus filiales, realizadas conforme a las prescripciones legales por la Comisión Liquidadora nombrada al efecto y conceder la oportuna autorización para el otorgamiento de la escritura de transmisión del inmueble denominado Casa del Médico, sito en la Vía Layetana 31 de Barcelona, a la Mutual Médica de Cataluña y

Baleares, siempre y cuando se dejen a salvo los derechos de los acreedores hipotecarios garantizados por aquel inmueble.

Lo que con inclusión del expediente de referencia traslado a V.E. para su conocimiento y efectos procedentes. Dios guarde a V.E. muchos años.

Madrid, 20 de enero de 1958. El Director General Jesús García Orcóyen. Al Excmo. Sr. Presidente del Consejo General de los Colegios Oficiales de Médicos. Madrid

Lo que me complazco en trasladar a V.I. par su conocimiento, al de la Comisión Liquidadora y el de la Mutual Mèdica de Cataluña i Baleares. Dios guarde a V.I. muchos años. Madrid 31 de Enero de 1958. El Secretario General (firmado y rubricado). Vº. Bº, Presidente (firmado y rubricado). A Ilmo. Sr. Presidente del Colegio Oficial de Médicos. Dios guarde a Vd. Muchos años. Barcelona, 10 de febrero de 1958. El Presidente. R. Arandes (firmado y rubricado).

NOTES

1. L'article 1 del projecte del Reglament de la Mutual Mèdica diu: «El Sindicat de Metges de Catalunya, a tenor del article 2 del seu estatut organitza exclusivament per els seus socis una institució de Previsió titulada «MUTUAL MÈDICA» que té por objecte els socors mutus de l'associat en los casos d'invalidesa y de defunció, a aquesta Associació hi haurà dues branques o seccions de previsió: Secció d'invalidesa i Secció de Vida»
2. 8 de febrer de 1930: «.....s'acorda pregar al Dr. Francesc Coll Turbau que hi assisteixi, fent-se càrrec la Mutual de les despeses del viatge.»
3. 18 de març de 1930 «el Dr. Coll Turbau explica les gestions que ha desenvolupat al discutir-se el projecte de *Previsión Médica Nacional*, i llegeix els articles amb les correccions introduïdes per ell, amb l'objecte que restin respectats els interessos de la *Mutual*.» També queda reflectit en el llibre d'Actes del Sindicat de Metges de Catalunya, acta 312, del 13 de març de 1930.
4. Llibre d'Actes del Sindicat de Metges de Catalunya del 7 d'agost de 1930.
5. S'ha de recordar que la Mutual Mèdica funcionava per derrames variables, segons les baixes i defuncions que cada mes hi havia. No fou fins ben entrada la dècada dels noranta que s'actuà per capitalització, segons la llei de «Ordenación y supervisión del Seguro privado».
6. Com exemple de diferents solucions que s'hagueren d'acordar, en l'Acta del Consell d'Administració del 24 de novembre de 1937 s'hi llegeix: «*Mentre subsisteixin les circumstàncies econòmiques motivades per la guerra, el Consell d'Administració podrà acordar, a petició dels interessats o per pròpia iniciativa, la baixa temporal d'aquells socis que un cop esgotats els tres mesos al què es refereix el darrer extrem de l'article 21 dels Estatuts, continuïn sense poder satisfet llurs endarreriments. Durant dita situació de baixa temporal, els socis interessats restaran en suspens de tots els seus drets i deures socials els quals recobriran íntegrament en tot temps que ho sol·licitin, devent aleshores reposar totalment les quantitats a que fa referència l'article 21 dels Estatuts.*» I en l'Acta del 22 de desembre del mateix any: «*Aquest article solament tindrà validesa mentre les circumstàncies imposades per la guerra impedeixin de poder convocar l'assemblea extraordinària pertinent per a la seva ractificació (sic) o anul·lar-lo.* En algunes defuncions fou necessari abonar la quantitat compromesa als hereus, en diferents terminis.
7. Acta 302 del 21 d'abril de 1939.
8. Acta 333 del dia 12 de desembre de 1939: Text original del manuscrit de l'Acta: «.....parece que antes de la liberación de Barcelona había corrido el rumor de que Mutual Médica sería incorporada a Previsión Médica Nacional

y con este perjuicio, que la realidad no ha conseguido disipar todavía, algún asociado que lo es también de la Previsión Médica, teme, que de confirmarse aquellos rumores, pierda lo que ahora pague a la Mutual.....”

9. Fragment de l'acta 336 del dia 23 de gener de 1940: «..... de nombrar una Junta que rija la Casa del Médico y sus secciones, en cuya Junta habrán de figurar elementos de las demás provincias de Cataluña y Baleares, para que no recaiga todo el peso de esta dirección al Colegio de esta provincia.» I més endavant: «.... propondrá el nombramiento de los colegas que han de formar el secretariado de Mutual Médica.» I segueix: «...sus componentes siempre deben estar atentos para acatar disciplinadamente lo que acuerde el Consejo del Colegio.» I acaba dient: «... lo mismo que han hecho los miembros del Consejo siempre atentos a las órdenes de la superioridad, al igual que cuando formaban en las filas del Glorioso Ejército Español.»

10. Acta 351- Text original: «....recibidas órdenes de la superioridad que ha de formarse la Comisión Liquidadora encargada de disolver la entidad Sindicato de Metges de Catalunya i liquidar las atenciones pendientes del mismo, a la vez que regir las entidades filiales que existían y proponer la solución de continuidad que hayan de tener, a la superioridad.».

11. Segons l'Acta 431 del 21 d'octubre de 1946. En la circumscripció de Barcelona, cada delegat tenia la representació de 50 socis i havien de quedar representades les diferents seccions comarcals; dos membres serien nomenats per la Comissió Liquidadora del Sindicat de Metges de Catalunya, que tindran al seu càrrec la fiscalització de l'entitat. En les circumscripcions de Balears, Girona, Lleida i Tarragona havien de nominar d'igual forma els seus representants.

12. Primera elecció democràtica del Consell d'Administració: Ramon Taxonera Santasusagna, president.; Ramon Sambola Casanova, vicepresident.; Josep Cabré Claramunt, tesorero; Alfons Gregorich Servat, comptador; Josep Trenchs Codonés, secretari; Saturní Homedes Ranquini, vicesecretari; Nart Fontova, Bartolomé Vanrell, Agustí Amell, L. Vergé Musella, R. Montagut i Miquel Fornells Casals, vocals.

13. Fragment de l'acta 454 del 15 de juny de 1948. Un delegat de Girona (R.P.), exposa la seva contrarietat «.....por haberse empleado la lengua catalana en una intervención y pide que conste en acta su protesta porque no hay a la vista el busto del Generalísimo presidiendo la sesión, protestando además de que en la sala donde se celebra la sesión figure una placa en la que solamente han sido esculpidos los nombres de los médicos de Barcelona caídos por Dios y por España...». El Dr. Garcia-Tornel intenta posar-hi pau amb arguments conciliadors dient que tractant-se d'una reunió entre companys era natural expressar-se en català i que la presència del Generalíssim sempre la tenim present, etc., etc

14. Acta 548: Text original: «El presidente Dr. Taxonera informa de la última sesión de la Comisión Liquidadora del Sindicato de Médicos de Cataluña se ha tomado el acuerdo de gestionar y proponer a la superioridad que el edificio de la Casa del Médico, pase a ser propiedad de la Mutual Médica que se haría cargo del activo y pasivo...» . El president demana permís per anar a Madrid i fer les gestions pertinents per portar a terme la cessió de l'edifici

15. La cobertura d'invalidesa de la Mutual Mèdica començava a abonar el subsidi a partir del segon mes de malaltia, pel que es creà - ja els primers anys de funcionament - una secció que cobria el primer mes.

16. Veure Annex.